

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 30—
pol leta 15—
četrt leta 7-50
na mesec 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 34—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 40—

Aprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Kneževa ulica št. 5, telefon št. 35.

Izjava vsak dan sveder izreza in modelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parte in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročila vsake po nakaznici. Na samo pisane naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi po pošti:

celo leto naprej K 28— | četrt leta 7-
pol leta 14— | na mesec 2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Kneževa ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34

Obračun v delegaciji.

Včeraj je govoril v vojnem odseku avstrijske delegacije delegat dr. Korošec. Njegova izjava prinašamo po uradni »Reichsratskorrespondenz«, kjer je seveda zapisano le to, kar se sme povedati. Ze iz tega previdnega izvlečka pa je razvidno, da je načelnik Jugoslovanskega kluba nastopil z velikopoteznim govorom. Kakršnih je avstrijska delegacija slišala le malo. Obračun se je pričel. V imenu našega celokupnega naroda je nastopil načelnik Jugoslovanskega kluba kot javni obtožitelj sistema, na njegova usta so spregovorili trpinčeni in preganjeni, njegova beseda pa je tudi oznanila našo vero v svobodo in neodvisnost.

Kakor nam poročajo z Dunaja, je bil vstik Korošcevega govora naravnost nepopisen. Ko je govornik končal, je vladala v dvorani nekaj časa popolna tišina. Pozneje so prišli k druhi Korošcu razni nemški delegati ter so mu izjavili: Če je vse to res, potem vas Jugoslovane razumemo...

Zal, vse je res, kar je pravil dr. Korošec, in še več. Delegacije bodo imele še priliko, da to spoznajo...

Dunaj, 12. decembra. Na začetku današnje seje vojnega odseka avstrijske delegacije sta delegata Habermann in dr. Korošec protestirala proti temu, da so o seji zvedeli mnogi delegati šele potem časopisja.

Nato je vojni minister v. Stöger-Steiner razpravljaj o razmerah neaktivnih častnikov v armadi. Povedal je, da je do konca leta 1916. bilo od neaktivnih častnikov odklikanih 6 z vitežkim križcem Leopoldovega reda, 93 z železno krono, 4 s konturnim križem Franc Jožefovega reda, 4701 z voj. zasl. križcem 3. razreda, 15.357 z voj. zaslužno kolajno in 420 z zaslužnim križcem, dva neaktivna častnika sta postala viteza reda Marije Terezije, mnogi so si priložili hrabrostne kolajne.

Delegat Zahradnik: Ako pomislimo na vse grozote sedanje vojne, potem si moramo reči: Le za eno ceno prenašamo te grozote, za to namreč, da nikdar več ne bo nobene vojne. Ako bi vedeli, da je vsa kri tekla zaman, da se človeštvo ni ničesar naučilo, potem bi morali obupati. Z vsemi silami bo moralo človeštvo delovati na to, da bo sedanja vojna zadnja. Kar se tiče monarhije, se mora reči, da ste popolnoma odpovedali dve instituciji: avstrijska diplomacija in naši vojaški atašei. Prva ni videla ničesar, drugi se niso ničesar naučili. Naša diplomacija je popolnoma v rokah nemškega in madžarskega plemstva, češki narod ne smatrajo za vreden, da bi njegovi sinovi služili na dvoru in v diplomaciji. Odgovornost za vse pregrehe diplomacije pada na tiste, ki so nezmogljivi in neizobražene diplomate nastavljal ter jim izročali najpomembnejše naloge. Ljudstvo bo v bodoče vztrajalo na tem, da si izbere take zastopnike, ki bodo modro razpolagali z njegovim denarjem, z njegovo krvjo in s celim bodočim. Armada naj bo popolnoma nepristranska, naj se ne vmešava v politiko. Tega najvišjega pravila pa se ni držala. Proti Čehom se je postopalo pred vojno po priliki tako kakor proti Židom. Če češki pravopis so preganjali. Nemški oficirji so komandirali češke čete ter psovali vojaške radi njihove češke narodnosti. Pri 88. polku češki rezervni oficirji niso smeli niti češko govoriti med seboj. Ker so smatrali Čehi Češko za svojo domovino, so jih preganjali. Vojaštvo je dobilo v vojni vso oblast v svoje roke. Godile so se tako strašne stvari, da je sam cesar moral poseči vmes. Obračunali bomo po vojni. Prišlo je tako daleč, da se je odprlo globoko brezno. Vsak Čeh je danes a priori vlezidajnik, državni zločinec in manjvreden. Češki narod upa, da ljudje, ki so imeli dosedaj moč v rokah, po vojni ne bodo imeli prilike nadaljevati svojo politiko. Govornik utemeljuje na to naslednje resolucije: 1.) letniki do incl. 1870. se naj odpuste; 2.) vsi nad 42 let stari črnomorci kmetje in obrtniki naj se premestijo v zaledje;

3.) vsi iz teh letnikov, ki imajo kvalifikacijo C, naj se odpustijo. Ostali naj se premestijo v zaledje in naj se jim dajejo primerni dopusti 4.) svojcem padlih ali pogrešanih državnih uslužbencev se naj izplačuje tekom prvega leta še polna plača, pozneje pa polna pokojnina. Govornik končno razpravlja o izjavi nemškega poslanca Heinela, ki je dejal, da bi vsak poskus vlade, se pogajati s češkim narodom izzval revolucijo nemškega naroda. Čehi se teh groženj ne strašijo. Od svojih zahtev ne popustijo niti za las. V ostalem naj bodo Nemci previdni, sicer bodo prišli nad nje boljševiki ter napravili red, saj so dejali, da morajo pravice narodov biti respektirane. Govornik izjavlja, da češki delegati ne morejo odobravati ministrovega ekspezeja.

Delegat dr. Korošec opozarja na izjavo Wolffovega urada z dne 10. decembra, ki pravi, da ni bilo mogoče pričeti razprave o mirovnem vprašanju z ruskim armadnim vodstvom, ker obojestranska pooblastila za to niso zadostovala. Vsi smo rado vedni, za katero stvar naši delegati niso imeli pooblastil. Vojna uprava naj se predvsem izjavi o ruski zahtevi, da se naj vojni vjetniki izmenjajo in takoj vrnejo v svoje civilno razmerje. Ker je grof Czernin bolan, naj vojni minister poda pojasnila o poteku pogajanj za premirje. Zlasti bi bilo potrebno, da se izjavi o vprašanju otokov v Rškem zalivu, kateri evakuacija s strani nemške armade tvori, po izjavi Wolffovega urada, nepremostljivo zapreko. Govornik prosi tudi pojasnila o dogodkih v Palestini in o tem, ali je poskrbljeno za varstvo tamkajšnjih svetih krajev.

Podrobno razpravlja dr. Korošec o vojaški interpelaciji v ogrskem državnem zboru (glej včerajšnji Slov. Narod) ter povdaja: Iz odgovora honvedskega ministra je razvidno, kako skušajo Madžari odvaliti čim največ vojnih bremen. Upam, da se vojni minister ne bo vdal madžarskemu pritisku. Madžari nimajo pravice zahtevati, da se čimnajveč madžarskih vojakov pošlje domov. Narobe, oni so moralno zavezani prevzeti večja bremena, nego mi, kajti Madžari so še vedno po večini v taboru vojnih hujskačev in eden glavnih provzročiteljev svetovnega požara se nahaja še vedno na Ogrskem. Njegovo ime je grof Tisza.

Madžarski vpliv v armadi vedno bolj narašča. Madžari trdijo, da so se madžarski vojniki v vojni sijajno obnašali. Naši vojniki in častniki pripovedujejo drugače. Prav čudno je, da se madžarske čete baš takrat, kadar jih vohovno armadno vodstvo na pritisk vlade posebno pohvali, izkažejo te pohvale povsem nevredne. Tako je bilo v 10. soški bitki pri Kostanjevici in še nedavno ob Piavi. Madžari se dostikrat hvalijo tudi s hrabrostjo hrvatskih domobrancev, ki jih kratkoma prištevajo k svojemu honvedu. Na najvišjem mestu je znano, da imajo baš hrvatske čete poleg alpskih, slovenskih in nemških polkov največje zasluge na uspehih avstrijske armade. Kako so madžarski vojniki plenili in ropali avstrijske državljane, to bomo še dokazali. Samo armadno vrhovno vodstvo se je moralo postaviti v Galiciji za poljskega in ukrajinskega kmeta proti madžarskemu osvoboditelju. Podobno so postopali Madžari na našem jugu. Nešteje so pritožbe proti grozodejstvu madžarske soldateske izza časa zadnje ofenzive.

Za slovensko prebivalstvo, za slovenskega vojaka ni imelo armadno vodstvo nikdar pohvalne besede. Če je šlo za slovenske ali hrvatske polke, potem so navajali le število ali pa govorili o alpskih četah. In vendar je slovenski narod doprinesel največje žrtve. Dal je armadi kot najbolj zdravi narod monarhije razmeroma največje število dobrih vojakov. V zaledju ni slovensko ljudstvo zagrešilo niti enega iz-

dajstva. Narobe, kar najbolj postrvalno je podpiralo čete. To ve vojni minister tudi sam.

Madžarski vpliv v vojni upravi sega danes že tako daleč, da se govori o ustanovitvi posebnega ogrskega vojnega ministrstva. Vojno ministrstvo in generalštab sta vedno bolj izročena madžarskemu vplivu. Unikum pa je, da sedita v ministerjalni komisiji, naslednici rajnega vojn nadzornega urada, dva madžarska oficirja. Vse arctacije in internacije slovenskih ljudi, vse zahtevanje slovenskega časopisja je pripisati madžarskemu vplivu v tem uradu. Zlastno je, da smejo ekspozienti madžarske oligarhije izvrševati v Avstriji oblasitvene pravice.

Zalostno poglavje tvorijo strašna preganjanja, katerim so bili izpostavljeni med vojno Jugoslovani s strani vojaštva. Priznavam, da so bile tudi pri vojakih izjeme in da ni krivda samo na vojaški strani, temveč da so sokrvice tudi politične oblasti. Vojaki so mislili, da je avstrijsko identično z nemštvom, in so smatrali vsakogar, ki ni bil Nemcem prijazen, da je tudi Avstriji sovražen. Iz tega naziranja, kateremu je šel na roko oboje denuncijatski sistem, se je razvilo strahovito in grozno preganjanje celega jugoslovanskega naroda. Govornik navaja celo vrsto slučajev, ko je vojaštvo na podlagi denuncijacij aretiralo nedolžne osebe, mnogi so bili po nedolžnem obsojeni, mnogi brez obsodbe postreljeni in pobešeni. V Bosni so sestavljali posebne čete, da zatirajo slovensko prebivalstvo in zlasti tamkajšnje Srbe. Desettisoč nedolžnih ljudi je poplačalo to metodo s svojo krvjo. V trebinjskem okraju so takoj po izbruhu vojne zaprli vse uglednejše veljake v ječe, jim grozili, da jih pobešijo, nikdar pa se ni vršila proti njim preiskava. Posebno kruto je postopal general Braun, ki je še danes v aktivni službi. Okrajni glavar, ki se je zavzel za nedolžne žrtve, je moral takoj iz Trebinja. Na Hrvaškem je vojaštvo umorilo mnogo ljudi brez vsake preiskave. Neko ženo s tri dni starim otrokom so ubili v porodni postelji. Neko 73letno staro so obesili kot volunko. V neki hrvatski vasi so po umiku Srbov brez vsake preiskave usmrtili 24 oseb, 700 pa so jih internirali. V drugi vasi so postrelili 18 velikev, med njimi duhovnika, ki niti ni bil doma, ko so bili Srbi tam. O teh strašnih stvareh bomo podali v plenu vojaške delegacije obširne interpelacije. Preganjanja do današnjega dne niso popolnoma prenehala.

O vsem tem, kar se je godilo na Štajerskem, na Koroškem, na Kranjskem, v Primorju, v Dalmaciji, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, se do danes ni vršila nobena preiskava. Jugoslovani nismo dobili nikakega zadoščenja, morilci od najnižjega vojaka do generala pa najdijo ponosno po svetu. Nikdo se ne ozira na duševno trpljenje Jugoslovancev, nikdo jim ne skuša povrniti materialne škode, ki so jo trpeli. Povsodi imajo za nje gluha ušesa in kvečjemu jim obljublja nova obrekovanja in nova zatiranja. Jugoslovani v tej državi niso našli nobenega pravnega varstva. Globoko obžalujemo številne žrtve, toda iz krvi, ki je tekla tam doli v naši jugoslovanski zemlji, iz zatiranja in preganjanja se je rodila velika želja po svobodi, samostojnosti, po samoodločbi. V tej atmosferi je nastala naša državopravna deklaracija in nikdo več ne bo iztrgal našemu jugoslovanskemu narodu iz srca idealov svobode, samostojnosti in neodvisnosti. Slep je tisti, ali pa laže, ki pravi: Ta gesla vas je učila ententa. Ne! Te ideje so dremale od 1848. l. v našem narodu, zatiranja in preganjanja so jih vzbudila k novemu življenju. Če se naj

kdo trka na prsa, potem le vojaštvo, ki si mora reči, da je samo izzvalo nezadovoljstvo z državo in vsa stremjenja po svobodi in neodvisnosti.

Odkar so Jugoslovani v delegacijah, so vedno glasovali za potrebe armade. Tokrat je položaj drugačen. Ministra osebno spoštujemo, toda kredit ne gre njemu, temveč vojni upravi. Vojna uprava je kriva, da Jugoslovani ne moremo glasovati za vojni proračun.

V večerni seji je podal vojni minister zaupna pojasnila o poteku pogajanj za premirje ter je poročal, da se je mesto Jeruzalem vdalo brez boja. Odgovarjajoč na izvajanja delegata drja. Korošca, je poudarjal minister, da je vojna uprava pripravljena, v vsakem slučaju uvesti strogo preiskavo. V ostalem je upravičeval postopanje vojaštva v južnih krajih s tem, da je tamkaj delovala velikosrbska propaganda, katere posledice je čutila armada do najzadnjega časa. Kar se tiče Korošcevih izjav o madžarskem vplivu v armadi, izjavlja minister, da sega ta tako daleč, v kolikor je zakonito pripusten. Za ukrepe vojnega nadzornega urada prevzema minister vso odgovornost.

Govorila sta še delegata Jendrijevič in Glöckner, nakar je bila seja zaključena.

Kriza vojne.

Stockholm, 11. decembra. (Kor. ur.) Novi ruski poslanik Orlovskij pravi v nekem razgovoru, da upa, da se bo tekom enega meseca bližal splošni mir. Separatni mir bo potegnil entento s seboj. Rusija nikakor ne more noben dolgov starega režima. Dolgove je treba odpisati.

London, 10. decembra. (Kor. ur.) »Daily News« priobčuje pismo sodruka Gardnerja ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeju povodom obletnice prevzeta predsedstva, v katerem opozarja Lloyd Georgeja na skrb in potrtost naroda ter pravi: Stojimo pred krizo vojne. Največja nevarnost ne obstoja v polomu Rusije, v novih dokazih sovražniške nezmisljenosti ali v podporniki vojni. Prava nevarnost leži v nas samih. Duh naroda je zatemnjen, solidarnost se krši, vera je opešala, samozvest je oslabiljena. Ljudstvo je izgubilo zaupanje v javne izjave državnikov. Vlada ne zaupa ljudstvu. Poslanska zbornica je samo klub za debatiranje, ki se postavlja pred dovršena dejstva. Vse depriantne odnose pa prekša dejstvo, da angleški narod v četrtem vojnem letu prav mnogo manj ve, kakaj se bojuje, kakor jeseni 1914.

Petrograd, 10. decembra. (Kor. ur.) Agentura. Govore o izjavah angleškega veleposlanika Buchanan, piše Pravda: Govor angleškega veleposlanika, dejstvo, da pariška zavezniška konferenca ni prišla do nikakršnih sklepov in pismo lord Lansdowna so znamenja, da pričenjajo vodilni krogi v zavezniških državah zapuščati svojo politiko in razumevati rastočo avtoriteto boljševiške vlade ter se ne upajo več igrati se z mirovno politiko. List računa s tem, da bo gibanje mas priložilo zavezniške, da pridre pogajanjem.

London, 11. decembra. (Kor. ur.) Churchill je imel govor, v katerem je izjavil, da so vojni cilji Anglije neizpremenjeni in da angleški narod ne namerava spuščati se v karkoli, kakor v legitimiranje pravičnih vojnih ciljev, za katere je pričel vojno. Če bi se tako vprašanje v resnici resno stavilo, more o njem odločiti samo narod kot celota. Ne verjamem, da bi bila predložitev teh vprašanj vsemu narodu združena s kakršnimkoli rizikom. Imamo vsa sredstva za uspešno nadaljevanje vojne. Za Rusijo, ki je začasno izločena, je vstopila Amerika. Nastop Zedinjenih držav pomeni praktično združitev vsega sveta s svojimi sredstvi proti Nemčiji. To mora imeti za končni uspeh preokret. Toda večji del prihodnjega leta bodo morali angleški narodi nositi glavno peso vojne na kopnem ter ob enem zadržati podmorske čolne. Sicer ni zmage. Ojačati moramo svoje vojake do skrajnosti, da popadejo naši vojniki Nemce, kakor leopardi. Postaviti moramo v boj vse svojo narodno silo in energijo.

Carško Selo, 11. decembra. (Kor. ur.) Brezlična brzojavka Leninove vlade. Sovjet ljudskih komisarijev bo najbrže med mirovnimi pogajanjmi sporočil predloge in izjavil zastopnikom vojujočih se držav, četam zavezniških in sovražnih narodov potem brežličnega brzojava. Enako se bodo tudi široke mase poduževale o poteku pogajanj. Glasom pozneje došlih poročil so zavezniški v principu priznali svoje soglasje z otviritvijo pogajanj o premirju z naše strani, pri čemer se niso ozirali le na našo fronto, marveč tudi na svojo in sicer pod pogojem, da se mi ne umakemo niti za vrsto in da ne dobavimo nemških

četam živil. Če se je včeraj zanimalo, da bi se bili zavezniški izjavili za naša pogajanja za premirje, je treba k temu pripomniti, da občujejo šefi zavezniških misli v glavnem stanu, o katerih je bilo v brzojavki splošnega armadnega komiteja na provizorični eksekutivni odbor železničarjev govor, neposredno s svojimi vladami, ker niso podrejeni svojim poslanistvom.

(Če je kaj resnice na tej vesti, ententa gotovo s svojo udeležbo ne namerava drugega, kakor da si ohrani kontrolo nad pogajanj in da ostane vzhodna fronta intaktna. Op. ur.)

Zeneva, 12. decembra. Med Parizom in Londonom se vrše živahna pogajanja, oči, vidno glede vprašanja premirja ter prejšnje ugotovitve splošnih pogojev bodočega miru. Od izida pogajanj je odvisen odgovor Clemenceau na interpelacije.

RUSIJA DEMOBILIZIRA?

Kopenhagen, 11. decembra. (Wolfov urad.) Ruska demobilizacija se je že pričela. General Ščerbačev, ki je bil s pomočjo zaveznikov imenovan vrhovnim poveljnikom, je pooblaščen voditi z Nemčijo mirova pogajanja, a posvetanja naj veljajo samo za rusko fronto.

POGAJANJA Z RUSIJO.

Dunaj, 12. decembra. (Kor. urad.) Kako se sporoča iz podučnega vira, ne odgovarja kodanjska vest o demobilizaciji ruskih armad dejstvom. Pač je odredil sovjet ljudskih komisarijev že pred tedni odpust zadnjih treh, morada tudi starih letnikov. Odredb glede nadaljnjega zmanjšanja števila ruskih čet pa vlada, kolikor je do sedaj znano, ni izdala. Enako se vesti o imenovanju generala Čerbačeva za ruskega vrhovnega poveljnika in o njegovi misli, pričeti z mirovnimi pogajanj, ne potrjujejo.

Petrograd, 11. decembra. (Kor. ur.) Agentura. Rusko odposlanstvo za pogajanja glede premirja je danes ponovi odpotovalo ter se bo, kakor je dogovorjeno, sestalo jutri popoldne z odposlanstvi centralnih držav. Poleg poverjenih zastopnikov političnih strank iz sovjeta ljudskih komisarijev so pri odposlanstvu tudi vojaški strokovnjaki in delegati armade in brodivja.

Sovjet ljudskih komisarijev bo zavezniškim državam zopet predlagal, da naj se udeležijo mirovnih pogajanj. Če zavezniški na ta predlog ne bodo odgovorili, bodo oni ngsili vso odgovornost.

Rusko odposlanstvo bo nadaljevalo pogajanja glede premirja. Pri tem jo podpira moralna sila zmagovite revolucije delavcev in kmetov. Odposlanstvo hoče, da utihnejo topovi in puške bodisi na fronti, v Vzhodnem ali Črnem morju. Odposlanstvo bo končalo pogajanja za sklep premirja. Nadaljevalo jih bo, kakor jih je pričelo, kot pooblaščen zastopstvo dežele in ljudstva, na katero so uprli pogledi milijonov delavcev in vojakov vsega sveta.

Berolin, 12. decembra. (Kor. urad.) »Times« prinašajo iz Rusije vesti o nemških mirovnih predlogih, ki so se predložili ruskim delegatom. Predlogi se tičejo deloma gospodarskih, deloma političnih vprašanj. Temu nasproti se konstatira, da se do sedaj ruskim delegatom sploh še niso predložili nikakršni mirovni predlogi in da se je do sedaj razmotrivalo samo vprašanje premirja. Vse angleške vesti so izmisljene z namenom, da bi hujskale proti mirovni ideji.

SKLICANJE KONSTITUANTE ODOŽENO.

Rotterdam, 11. decembra. Iz Petrograda poročajo: Boljševiška vlada je odložila sklicanje konstituante na prihodnji teden.

Petrograd, 11. decembra. (Kor. ur.) V smislu ukazov ljudskih komisarijev se izvrši otvortev ustavodajnega zbora, kakor hitro bo zbranih 400 članov.

Amsterdam, 12. decembra. (K. u.) »Times« iz Petrograda: Z veliko napestostjo se pričakuje otvortev ustavodajnega zbora. Del petrogradskega prebivalstva je iz strahu pred nemiri zapustil mesto. Kerjenski, o katerem se bivališče strogo prikriva, je bil od jugozapadne armade izvoljen kot poslanec v ustavodajni zbor. Tudi bivši justični minister je bil izvoljen in sicer od vlade nove sibirske republike. Maksimalistični komisariji črnomoškega brodivja so brzojavno sporočili, da so odposlali oddelek mornariških čet proti generalu Kaljedinu, ki da svari pred tem, da bi se črno-

morsko brodogradnjo vmešavalo v zadeve
kozaških pokrajin.

Volitve na fronti.

Petrograd, 10. decembra. (Petr. brz. agentura.) Volitve za ustavodajno skupščino so na celi severni fronti končane. Meniševikom je pripadla 1 odstotek, revolucionarnim socialistom približno ena tretjina, boljševikom pa več kakor polovica oddanih glasov. 15 odstotkov se je vzdržalo glasovanja.

PROTI BOLJŠEVIKOM.

Berolin, 11. decembra. (Zas. brz.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Rotterdama: Glasom petrogradskih vestí, so izdali centralni odskodi skoro vseh socialističnih strank skupno s komitejem kmečkih poselancev na ruski narod oklic, kjer zahtevajo takojšnji, splošni mir, ki edini more Rusijo prešiti. Zato označajo od maksimalistov sklenjeno posebno premirje kot zadevo trenutnih motitev, ki so le ti zanje odgovorni. Premirje Rusije ne more vezati, dokler ni odločila ustavodajna skupščina.

Amsterdam, 12. decembra. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Petrograda, da vlada velike razburjenje na jugovzhodnih železniških črtah, ki vodijo k Donu. Za soboto se pričakuje pri Belgorodu izbruh boja. Pri Samarodki je prišlo, kakor poroča Reuter, do prask med oddelki napadalnih bataljonov, ki so se izrekli proti makimalistom, in krajevnimi četami na eni strani, med mornarji, rdečo gardo in infanterijo na drugi strani. Iz Petrograda so bili poslani oklopni avtomobili, iz Harkova čete »Rusko Slovo« poroča, da je trajal boj cel dan in celo noč. Bil je jako huj in izgube velike.

Bern, 12. decembra. Glasom poročil Havaaa je prišlo na raznih krajih do revolt proti Ljenuinu in Trockemu.

Zeneva, 12. decembra. Glasom petrogradskih poročil so voditelji boljševikov napovedali Kaljedino vojno.

Petrograd, 10. decembra. (Petrograd. brz. agentura.) Zatovali so kmečko in plemiško banko in izročili njune posle državi banki. — Na ukaz ljudskega komisarja Trockega je izgubila čela vrsta konzulov in poslanikov v inozemstvu pravico do pokojnine in državne službe, ker so se upirali delu pod vodstvom sovjetskih uradov, kakor je sklenil drugi vsesrski kongres.

Stockholm, 11. decembra. (Kor. urad.) »Večernaja Posta« poroča: Smolnjev institut je dobil poročilo Kriljenka, da je na željo sovjetskega ljudskega komisarja izročil vse zadeve glavnega stana Matilavskemu.

JAPONCI V VLADIVOSTOKU.

Amsterdam, 12. decembra. (Kor. ur.) Reuter poroča iz Londona: »Times« poroča iz Washingtona: Poročilo iz Tokija o dohodu japonskih čet v Vladivostok japonsko poslanstvo potrjuje. Izjavljajo, da je bilo, da so Japonci poslali v Vladivostok tehniške čete, da porabljajo pristanišče za bližnji čas kot končno točko transsibirske železnice.

Japonska ne nastopi proti Rusiji.

Carškoje Selo, 11. decembra. (Brez. žični brz.) ruske vlade.) Japonski poslanik je izjavil, da Japonska ni imela in tudi zdaj nima namena, napovedati Rusiji vojne. Neki poslaniki član je dementiral vest, da obstoji med Anglesko in Japonsko pogodba, ki bi v slučaju posebnega mira Rusije z Nemčijo sili Japonsko k vojni napovedi Rusiji.

Besarabija.

London, 12. decembra. »Daily Chronicle« poroča, da se namerava Besarabija proglasiti za republiko.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. decembra. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče. Mirovanje orožja. Italijansko bojišče. Med Brento in Piavo smo dosegli v krajevnih bojih uspehe. — Šef generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 12. decembra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Bojno delovanje je ostalo v zmernih mejah. Meseca novembra so izgubili sovražniki ob nemških frontah 22 privzelnih balonov in 205 letal. Od teh jih je padlo 85 za našo fronto, ostale smo videli pasti onstran sovražnih pozicij. Mi smo izgubili v boju 60 letal in 2 privzelna balona.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega. Makedonska fronta. Nobenih večjih bojev.

Italijanska fronta. Med Brento in Piavo so se razvili v posameznih oddelkih krajevni boji, v katerih smo vneli več mož. — v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 12. decembra. (Kor. urad.) Wolfow urad poroča zvečer: Z bojišč nič novega.

Z ITALIJANSKE FRONTE.

Italijansko bojišče. Na planoti Sette Comuni se je umaknil sovražnik na zadaj ležeče pozicije, katere pa so že pod ognjem zavezniških topov. Po padcu skupine Melette in Sisemola je nastala potreba za Conradove čete, spravi bližje minomete in dele težke artilerije, kakor tudi zavarovali najvažnejše pridobljene pozicije proti morebitnemu sovražnikovemu napadu. Po končanih tehniških delih je Conradova infanterija zopet pripravljena, stik s sovražnikom razširila v uspešne napade. Spodnji tok Piave je tako preprežen z mostišči, da mora sovražnik povsodi biti pripravljen na naslake. Zavezničkom pa se s tem daje možnost, da določajo čas in kraje za nove napade po svoji prosti volji. Alifirani branitelji piaske fronte izgubljajo vedno bolj samostojno v bojnem delovanju. — Na visoki planoti Sette Comuni doseženi uspehi so ustvarili sedaj možnost, da se nadaljujejo podletja v gorovju med Brento in Piavo. Tu napadajo čete generala Krausa uspešno močno utrjene hribe Asolone, Grappo in Tombo. Zapadno krilo Krausove skupine podprajo izdatno avstro - ogrske baterije, ki delujejo na zapadnem bregu Brente, severno globeli Frenzella. Težki pa so boji v go-

rovju do 1700 m visokem v sodanem zimskem času.

100.000. angleško - francoških vojakov na italijanski fronti. »Morning Post« poroča z italijanske fronte: Angleška in francoska ojačenja za italijansko fronto so dosegla število 100.000 mož. Ni pa upanja vzpričo položaja na evropski vzhodni fronti, da bi se mogla pričeti velika protiofenziva še to leto. Reuterjev urad poroča dne 8. decembra, da so že padli prvi strel med francoskimi in avstrijskimi četami in da so Francozi prevzeli eden izmed najnevarnejših odskov vse fronte. V naglici improvizirane obrambne črte, katere so prevzeli Francozi, se izpreminjajo sedaj v obrambno zono, ki bo utrjena tako, kakor so utrjene obrambne zone na francoskem bojišču.

Odlikovanje feldmaršala Conrada. Cesar je izdal na feldmaršala barona Conrada lastnorodno pismo, s katerim čestita k tako lepim uspehom akcije na asijski visoki planoti njemu in vrli četam in mu izreka svoje posebno pohvalo priznanje z istočasno podelitvijo medev.

Skupne operacije proti avstrijski obali Jadranskega morja. »Eclair« upa, da pride do ožje skupne akcije ententnih mornariških sil v gorndi Adriji. Italija si je do sedaj, kakor se kaže, pridržala vodstvo v gorndi Adriji, vendar pa se govori o sodelovanju zavezniških mornaric. Obstoji možnost, da se zadenejo dragocene točke avstrijske obale, ako se poleg dobrih mornariških sil postavi na razpolago tudi ekspedicijska armada. Italijansko bojišče ni smatrati več za čisto italijansko.

Globeli Frenzella. Italijanski vojaški kritiki opisujejo večkrat imenovano globeli Frenzella tako: le: Dolina Frenzella je naravna prereza med novimi italijanskimi in avstro - ogrskimi planotami. Narava gotovo še ni ustvarila globlega in nevarnega bega brezdnja v obrambne vrste v gorovju. Širine je 50—200 m, globine 100—700 m, stene so strme, voda jih je razjedla, mestoma so pokrite z grmičevjem. Ako so na severni strani pad Melette in Castolomborta označa za strašno bastijo, potem za, služ tako ime stokrat bolj južna utrdba Val Frenzella. Sprejdi sovražnik tukaj ne bo prodrli in spredaj se nima italijanska nova črta ničesar bati, čeprav jo obvladuje sovražnik z Melette.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

11. decembra. Vzdrželi vse fronte artiljerijsko delovanje z ljuptimi ognjenimi boji med Brento in Piavo, kakor tudi znatno delovanje nasprotnih baterij, katere so naše pobijale. Na obrežju je sovražnik izvršil v prvih popoldanskih urah po izdatni artiljerijski pripravi pri Capo Sile močan poskus, da bi nam zopet iztrgal pozicije pri Agenziji Zuliani. Bil je nemudoma krvavo zavrnjen. Sovražnik se je moral umakniti v je pustil številne mrtvice na bojišču in nekaj vjetnikov v naših rokah. Dve v zračnem boju zadeti sovražni letali sta bili strmoglavljeni, eno v Noventi di Piave, katero so zadeli zavezniški letalci, v bližini mesta Priolo.

12. decembra. Včeraj se je vršilo med Brento in Piavo hujšo borenje. Številne avstrijske čete so napadle našo pozicijo v pokrajini prelaza Berette, dočim so drugi oddelki prodirali na prelazu Passe. Močan nemški oddelek je napadel hrib Spinuccia z vzhoda in istotako obrambne utrbe doline Calcina. Boj je trajal ves dan in sovražnik je vodil akcijo z velikim močjo in podporo številne artilerije vseh kalibrov. Naše baterije so zadrževale sovražni naval in naša infanterija se je sunila hrabro upirala. Nekatere pozicije, katere so morale biti poprej opuščene radi sovražnega uničujočega ognja, so bile zopet skoro povsem zavojevane z našimi zvečer napravljenimi zaporednimi protinapadi. Vzpričo trdovratnega odpora naših čet in težkih izgub je sovražnik omejil svojo akcijo na artiljerijski ogenj, ki je bil zvečer zopet normalen. Na ostali fronti nikoli omembe vrednih dogodkov. Angleški letalci so sestrili dve sovražni letali.

Opoklicke Sarrailla.

Köln, 12. decembra. »Kölnische Zeita« poroča, da je francoska vlada sklenila opoklicati Sarrailla od solunske ekspedicije. Francoska cenzura je prepovedala razširjanje te vesti.

Zarota na Irskem.

Bern, 10. decembra. Angleški listi poročajo, da je v Belfastskem pristanišču policija prišla dva dečka, ki sta prenesla iz Škotske na Irsko v ročnem kovčegu dinamit. Aretiranca spadata baje k Boy - Scout - četi grofice Markievicze. Pravilo, da so s tem zasledili veliko zaroto za prenašanje razstrelivnih snovi na Irsko, ki vzbuja strah pred najhujšimi nameni sinfinov.

Vojaška pomoč Amerike.

London, 12. decembra. »Times« poroča iz Washingtona, da računa vojno ministristvo s tem, da prideta na zapadno fronto trajno 2 milijona ameriških vojakov.

JERUZALEM.

London, 12. decembra. (Kor. urad.) Kakor poroča Reuter iz uradnega vira, je general Almeyby 11. t. m. vkorakal v Jeruzalem.

Berolin, 11. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Jeruzalem je izpazen. Na prostovoljno predajo je bila odločena predvsem volja vseh pravovernih narodov sveta, da sveti kraj ne postanejo mesta krvavih bojev. Temu nasprotno pa je vprašanje vojaške brezposelnosti tega mesta brez podlage. Naši zavezniški vojski smo na njihovi strani in da o končni posesti Jeruzalema s tem angleškim uspehom še ni ničesar odločenega.

Berolin, 11. decembra. Reuter poroča iz Londona: Zavzetje Jeruzalema je rodilo probleme velike mednarodne važnosti. Jeruzalem je osvojila angleška armada s pomočjo francoskih in italijanskih pomožnih čet. Govori se, da imenuje general Almeyby angleškega vojaškega guvernerja. Toroj bo plačala nad Jeruzalemom angleška zaveza, dočim bodo razobejene na narodnem posvetu te dežele, kakor na samostanih. Bolah in dr. istočasno francoske in italijanske zaveze. Začasno bo proglašeno obredno stanje. Bodoča vloga mesta se pred splošnim mirom ne bo določala. Med tem se bo mesto smatralo kot vojaška posest generala Almeybyja.

Vojna napoved Paname.

New York, 11. decembra. (Kor. urad.) Reuter poroča: Panama je napovedala Avstro - Ogrski vojno.

Sklepi „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

(Od našega poročevalca.)

V Mariboru, 10. decembra.

Izredni občni zbor »Zveze jugoslovanskih železničarjev« je zaključil predsednik mariborske podružnice nadrevident Ivan Kežar s pozivom, da si budi vsak avstroslovenski železničar, ki se je zopet pričelo in, da budi vsakdo čim najbolj vreden v izpolnjevanju velike naloge. Ravno vojna je pokazala slovenskemu železničarju kako velika, ga pomena je strnitev in skupen nastop vseh. Vsak posamezni delaj na to, da postane »Zveza« v najkrajšem času mogočnejša; vsakdo zbira po možnosti člane. Rast »Zveze« bode najlepši odgovor jugoslovanskemu klubu in najboljši odziv obveznosti, ki jih ima do njega »Zveza«. Po naših željah bodo ministerialna komisija, ki ima proučiti opravičenost naših pritožb glede na narodna preganjanja, ki so jim bili izpostavljeni tudi člani »Zveze«. Nikdo naj se ne ustraši, če mu bode treba stopiti pred te gospode. Vsakdo naj pove neustrašeno, kaj vse je moral pretrpeti in čemu je bil sicer v teh časih vojne izpostavljen. Jugoslovanski klub se je zavezal za našo stvar. Treba pokazati, da je bilo njegovo prizadevanje istinito; kdor še ima materijala, naj mu ga nemudoma vpošlje na Dunaj. O postopanju komisije tudi treba zbirati gradivo, da ne bo mogla komisija samo braniti naše preganjalce. Če ti gg. sami ne bode hoteli umesti svoje naloge, jim bo dal jugoslovanski klub nadaljnega pojasnila. Hkrati priloži »Zveza«, oziroma J. K. tudi z delom, da doseže izbrisa, oziroma odstranitve ominozne oznake o »nezanesljivosti«, ki spremlja še danes tega ali onega ...

Konečno naj še omenimo, da bo imela mariborska podružnica svoje seje v prostoru »Citilnice« v Gradcu, Klosterwiesgasse 5/1. Seje se lahko udeležijo tudi člani »Zveze«, ki niso v odboru kot zaupniki z navedi.

Izredni občni zbor »Zveze« in občni zbor mariborske podružnice so sprejeli sledeče predloge:

I. Izredni občni zbor »Zveze jugoslovanskih železničarjev« kot začasni zastopnik pretežno večine jugoslovanskih železničarjev vseh kategorij izreka obem osrednjim odborom, kakor tudi vsem drugim preganjanim slovenskim železničarjem svoje popolno in neomajano zaupanje. Ni je na svetu moči, ki bi bila v stanu omajati naše zaupanje v naše voditelje in v naše narodne organizacije. Denuncijantom in obrekovalcem naših organizacij — visokim in nizkim — za danes naše zaniževanje. Izredni občni zbor poziva novi odbor, da zbere vse potrebni materijal in skliče svoje posebno izredni občni zbor, ki naj napravi temeljit obračun z vsemi in za vse, kar se je nad nami zakrivilo. Vse tovariše brez razlike pozivamo, da nemudoma dopoljuje potrebne podatke centralnemu odboru.

II. Volitve novega osrednjega odbora naj se odstavi iz dnevnega reda ter sklene občni zbor sledeče: Ker centrala v Trstu iz začasnih razlogov za sedaj ne more uspešno poslovati se poveri vodstvo »Zveze jugoslovanskih železničarjev« do prihodnjega rednega občnega zbora mariborske podružnice. V to evrho poveri občni zbor vse pravice in dolžnosti centralne mariborske podružnice. Tej podružnici je pripepavati vse mesečne prispevke. Mariborska podružnica vodi društveno blagajno in glavno knjigo od danes naprej na račun centrala. Blagajniško poslovanje podružnice ostane isto kakor prej. Pr. pripada jim 20% članarine. Mariborski podružnici pa pripada poleg 20% članarine njenih članov še 20% članarine vseh onih članov, ki ne pripadajo dosedaj nobeni podružnici. Vsi stroški, ki jih je imela mariborska podružnica po 1. avgustu 1914, gredo na račun centrala.

III. Članarina se določi na 1 K 60 v. Izplačevanje podpor do preklica preneha.

IV. Občni zbor poziva vse slovenske železničarje brez razlike, da se tesno oklopo »Zvezo jugoslovanskih železničarjev«, zlasti poziva vse podružnice, da začno čim prej zopet postaviti ter zberejo pod svojim okriljem vse člane onih podružnic, ki sedaj še ne morejo začeti poslovati. Ker »Zveza« za sedaj ne more izdati lastnega glasila, se obrne na vladno prošnjo do uredništva »Slov. Naroda«, »Edinosti« Slovence« in »Straže« da prinaša društvene vesti. Ako bi katero teh uredništev to odklonilo, naj odbor poišče kako drugo glasilo. Občni zbor nalaga nemudoma, da v smislu današnjega poročila ukrene vse potrebno za ujedinenje jugoslovanskih železničarjev brez razlike kategorij. S podanim poročilom se občni zbor v polnem obsegu strinja. Občni zbor izreka slavnemu jugoslovanskemu klubu najprisrčnejše zahvalo in priznanje za vse, kar je za jugoslovansko železničarstvo storil ter ga naproša, da nastavi v bodoče tako krepko in uspešno podpira.

Občni zbor poziva vse politične stranke brez razlike, da bi se pri prihodnjih volitvah v državni zbor, ozirale tudi na jugoslovanske železničarje ter vzele enega poslanca iz njihove sreda.

Ob enem prosi občni zbor, da bi slavni jugoslovanski klub čim prej vse potrebno ukrenil, da se nemudoma sestavi Narodni svet na najširši podlagi, v katerem naj bi imeli tudi jugoslovanski železničarji vsaj dva zastopnika.

V. Izredni občni zbor »Zveze jugoslovanskih železničarjev« v soglasju z bivšo centralo odloči na občnem zboru mariborske podružnice sklenjeno izpremembo pravil za to podružnico.

Predlog glede mariborske podružnice se glasi:

Občni zbor podružnice Maribor »Zveze jugoslovanskih železničarjev« v Mariboru, dne 9. decembra 1917 sprejme j. ed izrednega občnega zbora »Zveze jugoslovanskih železničarjev« poverjeno nalogo ter predlaga sledečo izpremembo podružničnih pravil. »Podružnica Maribor vodi do preklica vse posle »Zveze jugoslovanskih železničarjev« ter ima pravico sklicevati shode, izredne občne zbor ter zborovanja delegatov in redni občni zbor.

Izredni občni zbor je nadalje sklenil, da »Zveza jugoslovanskih železničarjev« sprejme v vrsto svojih rednih članov tudi ženske uslužbenice in sicer za čas njihove službovanja pri južni železnici.

Glede želje zastopstva v bodočem Na. rodnem svetu je izjavil posl. g. dr. Ver-

stovšek, da je samoposedi umovno, da se bode taj želji ustreglo. Dela za usta. novitev Narodnega sveta so malone končana. Če doslej ni prišlo do ustanovitve, je krivda izključno na tem, ker je jugoslovanski klub z vsemi svojimi člani do skrajnosti z delom preobremenjen. Čim se to zadevno razmere le količjak izboljšajo, se ustanovi tudi Narodni svet. Glede želje po parlamentarnem zastopstvu jugoslovanskih železničarjev, je obljubil gospod poslanec istotako, da bode klubu o tej želji poročal in jo pripravil.

Ker je prostor v listu pri današnjih razmerah zelo utešen, sem se mogel držati v prvi vrsti samo bolj splošnega. Zanimivosti, o katerih se je sicer govorilo pri posvetovanjih delegatov itd., pridejo še ob priliki na vrsto. Konečno pripomnim, da izjave glede jugoslovanske deklaracije ni sklenil občni zbor »Zveze«, ki je nepolitična organizacija — marveč železničarstvo kot narodno zavedno železničarstvo po zaključitvi izrednega občnega zbora »Zveze«. To bode prav posebno naglašeno na naslov onih, ki gotovo preže na to, da bi imeli priliko, najti las, ki bi jim mogli služiti v razne šikane napram »Zvezi«.

Z Goriškega.

12. decembra.

Kakšna bo bodočnost Gorice? Nekam drzno vprašanje sredi goriških razvalin. Goriški begunci pa se vrnejo in ustvarijo mestu bodočnost, gotovo lepo, kakor je bila preteklost, ali mesto rabijo Slovenci kot naravno svoje opravilnice in ta okolnost ima dati mestu svoje lice. Mestni Slovenci morajo uživati vse pravice in na magistratu moramo imeti oporišče, primerno našemu številu in naši moči. Gorica ne pripada ne Italijanom, ne Poitalijančnem in ne Furlanom, Gorica spada k nam in nova Gorica mora biti povsem naša. Ne vemo, kakšne bodo bodoče meje, ali vemo, da je slovenska zemlja, na kateri stoji mesto, da smo Gorici mi dali ime, mi smo jo vzdrževali in mi jo hočemo imeti. Zgodovinske listine okoli leta 1000 kažejo jasno slovensko ime mesta in to ime mora ostati in dalje živeti, da se izbrisejo vsa druga imenovanja Gorice. Saj bi bila Gorica že pokazala svoje slovensko lice, ako bi se ne bil, zlasti pred zadnjimi desetletji, skoro ves dotok v mesto sproti potujočeval. Tisti, državi tako škodljivi sistem pa je hotel vzgojiti v Gorici posebno raso, vzniklo iz slovenske in laške krvi, ki bi onemogočila Slovincem v mestu vsak razvitek. Klub strašnem pritisku, navalom in jurišem nadmočnega nasprotnika pa se je vendar oživel slovenski živelj in povsod do krepke obrambe, ali ne le do obrambe, podvzemal je že ofenzivne naskoke in obetala se je ljuta odločilna borba. Konec je tega. Vojna je prinesla nove misli, ki merijo na mirnejše življenje. Kaj bo s Furlani, ne vemo. Neki Furlan, italijanski podanik, je lansko leto v neki številki »L' Eca« govoril o novi furlanski vojvodini, v kateri naj bi se združili pod habsburški žezlom vsi Furlani, ki so bili avstrijski in italijanski podaniki, sklicujoč se na zgodovinsko furlansko vojvodino. Sedaj je ta zemlja zavojevana po naši in nemški armadi in Furlani torej lahko sanjajo o furlanski vojvodini. Goriški Slovenci smo bili vedno zvesti podaniki Habsburžanov in pod njihovo hočemo ostati. Naše občine se po vrsti izrekajo za majniško deklaracijo in v tem izrekanju se zrcali tudi bodočnost Gorice. — Ne more biti veliko mesto Gorica nikdar. Njen geografski položaj jo podaja nam. Soča pa loči od nje furlansko nižino, ki teži proti Vidmu kot naravnemu središču, na naši morski strani proti Trzinu in Trstu. Tržič se razvija v zaledno tržiško pristanišče in se utede povspeti močno kvišku. Gorica je zlasti vsled nove planinske železnice nekako tu v sredi vmes, služuče slovenskim okoličinam in drugim slovenskim deželam kot nakupovališče raznih potrebščin, kot sedež politične, sodne oblasti, odvtniki, notariji, šole, to kliče ljudi v mesto. V trgovsko - obrtnem oziru je nova železnica mestu obilo škodovala. Trst je blizu in na primer Tolminec se belle z avtomobilom do Sv. Lucije, tam sede na vlak, ki ga mimo Gorice potegne v Trst, tam nakupi hoteno blago in zvečer je doma. Da Gorica ne more tekmovali s Trstom, menda ni treba dostavljati. Zadnja leta se je dežela močno emancipirala od mesta v trgovskem pogledu in zato so bili konkurzi v mestu takorekoc na dnevnem redu. Nekdaj, ko ni bilo železnih cest težki parizariji proti mestu, je živila trgovina v mestu na veliko. Ti časi pa so prešli in se ne vrnejo. Gorica pa mora biti dobro naše mesto z našo trgovino in obrtno na naši potrebi razvito, naše opravilnice in središče: narodno, politično, gospodarstvo, kulturno. — Velika je naloga, ki čaka naše močje pri obnovitvi Goriške. Glejmo in delajmo, da dorastemo tej nalogi!

Prebivalcev v Gorici je okoli 600 do 800. Natateno število ni dognano. Včasih je videti precej ljudi, trenutno je celo živahno, na le nekmalu pokaže mesto zopet svoje pustno, razoroženo lice. — Bivšemu števarnikskemu znanu Klanticku so Italijani precej dobro poravnali hibo in vrhu tega so mu pustili doma še precejšnje zalogo razne blaga. Tako so tudi Fabrisu poravnali poslopje.

Včasih je videti precej ljudi, trenutno je celo živahno, na le nekmalu pokaže mesto zopet svoje pustno, razoroženo lice. — Bivšemu števarnikskemu znanu Klanticku so Italijani precej dobro poravnali hibo in vrhu tega so mu pustili doma še precejšnje zalogo razne blaga. Tako so tudi Fabrisu poravnali poslopje.

Pristopite »Slovenski Matiji«.

Članarina 4 K, ustanovna 100 K.

Politične vesti.

== Iz parlamenta. Avstrijska delegacija po sedanjem stanju posvetovani v oddelkih pred Božičem ne bo imela nobene plenarne seje. Polonska zbornica bo imela prihodnji teden dve plenarni seji in sicer 18. in 19. t. m. Na dnevnem redu bodo predloge o vojnem davku in o direktnih davkih.

== V dnehi, ko naši državniki izjavljajo, da brezpogojno priznavajo princip miru brez aneksij in ko za narode izven monarhije celo priznavajo načelo samoodločbe, je napisal dunajski oficijozus, znani profesor Friedjung, v »Vossische Ztg.« članek o bodočnosti Srbije. V tem članku pravi, da bi bilo najbolje Srbijo popolnoma anektirati. V deželi bi zadostovale majhne avstro - ogrske posadke, »politične roparske tolpe« pa bi bilo treba iztebiti. Zal pa bodete morali Nemčija in Avstrija se ozirati tudi na ostale velesile in zlasti na ruske predloge. Vendar pa obstoja v tem oziru minimum, od katerega centralne države ne smejo nič popustiti. Tudi če ostane Srbija avtonomna, se mora čim najožje pridružiti Avstro - Ogrski. Srbska država naj se obnovi, srbska armada pa ne. Moglo bi se srbskemu narodu tudi postaviti alternativno, da svojo armado popolnoma odpravi, ali pa jo postavi pod vrhovno poveljstvo avstrijskega cesarja. Srbski parlament bi se brezdvomno odločil za prvo. Deželi zadostuje za vzdrževanje reda orožništvo, na drugi strani pa bi monarhija privolila v dragoceno darilo Srbiji. Dovolila bi ji namreč, da sme svoja živila in zlasti svojo živino izvažati v monarhijo. Ako bi Srbija ne imela armade, bi se dalo povolno razrešiti tudi vprašanje mostišča Belgrad - Smederevo. Združitev Srbije in Črne gore centralne države nikakor ne smejo pripustiti. Lovčena Črna gora ne sme dobiti nazaj. Vedno je bilo priporočljivo, da se zabije zgodba med sovražniki. Bil bi greh proti svetemu duhu zdrave politike, ako bi se smeli Srbija in Črna gora združiti. Avtonomna Srbija mora dobiti novo dinastijo. Seveda bi bila ta Srbija mnogo manjša, ker je Avstrija v pogodbi z Bolgarijo obljubila kralju Ferdinandu Macedonijo in ozemlje vzhodno od Morave. V ostalem se bo na Balkanu zgodilo tako, kakor se sporazumejo Nemčija, Avstrija in Bolgarska. O posameznostih balkanske karte se bo govorilo šele na mirovnem kongresu, v glavnem pa se ne da nič več spreminjati.

== Zakaj bi se borile naše čete na zapadu? Kakor znano, je grof Czernin v delegacijah izjavil, da bi ga zelo veselilo, če bi se naše čete borile tudi še na drugih frontah (misli) je proti Francozom in Anglezem) skupno z zaveznički. Menil je, da bi naše čete tam na zapadu se bojevale za obrambo Nemčije. Znan nemški publicist in politik grof Reventlow je sedaj napisal komentar k tem besedam ter pravi: Besede grofa Czernina »boriti se za Alzacijo in Lotaringijo« po našem mnenju ne izražajo jedra celega vprašanja. Ne gre le za Alzacijo - Lotaringijo. Niti lokalno se boji na zapadu ne vršijo za Alzacijo - Lotaringijo, temveč za belgijsko ozemlje s flandrijskim oporiščem za podmorske čolne. Gre torej za veliki svetovni in odločilni boj med Nemčijo in anglosakimi državami, gre za sedanjost in bodočnost. Gre za nemško zmago proti Angliji in njenim zaveznicam na kopnem in na morju. Grof Reventlow trdi torej, da bi se Avstrija na zapadu borila za osvajalne načrte Nemčije.

== Slovenska socialistična inteligenca, ki jo je oficijalno vodstvo naše socialno - demokratične stranke preganalo od »Napreja« in nekako polslovesno vrglo iz stranke, je sedaj ustanovila svojo posebno tiskovno zadruzo, ki se bo imenovala »Slovenska socialna matica«. Ta zadruga prične sredi januarja izdajati socialistično revijo »Demokracija«, ki bo izhajala vsakih 14 dni. »Napreju« se zdi potrebno, da izjavlja, da niti uredništvo, niti izvrševalni odbor jugoslovanske socialne demokracije ni v zvezi s tem podjetjem ...

== Novi šolski zakon na Hrvatskem. Hrvatska vlada je izdelala osnovo novega šolskega zakona, ki naj bi stopil v veljavo že začetkom prihodnjega šolskega leta. Zakon naj postavi ljudskošolsko izobrazbo na nove temelje in naj modernizira tudi razmere učiteljstva. Med drugim določa novi zakon, da se učitelji, ki službuje na enem kraju 10 let, sme premestiti le na lastno prošnjo ali pa vsled disciplinarne obsodbe. Za kvalifikacijo učiteljstva so v zakonu posebno ostro določile. Le oni učitelji, ki imajo v šoli pozitivne uspehe, napredujejo in dobivajo petletne doklade. Službena doba znaša tudi v bodoče 40 let. Pri disciplinarnem postopanju so uvedena moderna načela in v disciplinarnih komisijah se nahajajo tudi zastopniki učiteljstva. Denunciacija učitelja proti učitelju se kaznuje kot hud disciplinarni pregrešek.

== Republika Ukrajina. Ruski listi poročajo zanimive podrobnosti o okličenju Ukrajine za republiko. Nenosredno med tem aktom je poročal 21. novembra vojaški kongres v Kijevu centralno Radu, naj proglasi demokratično republiko in prepusti določitev federativnih principov napram drugim državam ruske zvezne republike posebnim

ukrajinski ustavni skupščini. Centralni svet je izvršil kongresno zahtevo in izdal »univerzal« o samostojni ukrajinski republiki. »Mali svet« je sprejel univerzal z 42 proti 4 glasovom. Univerzal določa časne meje Ukrajine in proglasi celo privatno, samostojno in cerkveno premoženje za ljudsko last, uvršča osebnost delavnikov, odpravlja smrtno kazen, obeta energične ukrepe za dosego miru, in proglasi dalje prostost besede, časopisja, zborovanj, vere, osebno imuniteto, kakor tudi svobodo jezika in narodnega razvoja. Volitve za ukrajinsko ustavno skupščino se vrše dne 9. januarja; skupščina se sestane v Kijevu dne 22. januarja. Univerzal je bil prebran na Jofimskem trgu v Kijevu pred več tisoč glav broječo množico, ki ga je pozdravljala z navdušenostjo. »Se ni umrla Ukrajina!« Upravo vseh onih ozemelj, ki spadajo k novi ukrajinski republiki, je kmalu prevzel generalni sekretariat, ki se je pretvoril v vlado, izpolnjeno z vojnimi in prometnimi ministri. Ta vlada je prevzela tudi zadeve vseh vojaških enot, včetrši one, ki so na fronti in skuša ukrajinizirati celo črnomoško brodogojstvo.

Mariborsko pismo.

(Od našega poročevalca.)

V Mariboru, 8. decembra.

Naša deklaracija in mi. Vsek dan nam prinese vest, da se je zopet zglasilo toliko in toliko slovenskih občin in drugih slovenskih korporacij za majniško deklaracijo. V Mariboru samem nas živi na tisoče narodno zavednih Slovencev in največja kompaktna masa našega naroda po mestih in trgih naše severne narodne meje smo, a do danes glede na majniško deklaracijo še nismo besedice nismo izrekli. Hladujemo se nad našimi narodni neprijetelji, ki nas skušajo vtačiti, sami pa se niti ne zmenimo za to, kar je od prvega početka združenja Jugoslovancev v parlamentu na Dunaju najbližje ležalo: izjaviti v imenu Slovencev in Slovanov sploh, ki žive v Mariboru, da smo tudi mi za deklaracijo Jugoslovanskega kluba. To bi bila še po sebi čez največjih naših narodnih manifestacij, kar smo jih imeli doslej mariborski Slovenci, ki bi je ne mogli omaloževati nikoli, ne pa naši narodni nasprotniki, čim dalje bodemo molčali, v tem čudnejši ljudje se bodemo kazali svojim nasprotnikom. Ali naj nas oni morda na svoj način na to opozorijo? Ali se imamo morda radi tega koga bolj bati: kot je to bilo potrebno do sedaj? Vendar ni temu molku kriva — malodušnost posameznikov? Ali pa morda malodušnost? Na vsak način pričakujemo, da se v najkrajnjem času store potrebni koraki in zvezo, ali smo tudi mi mariborski Slovenci za jugoslovansko deklaracijo ali ne.

Nov nemška nacionalni list. Kraljica tiskarna, ki že izdaja slovensko »Marburger Zeitung«, prične izdajati dne 10. t. m. nov tednik pod naslovom »Der Deutsche Montag«. Nemstvo pričena z delom za pangermanske težnje z vso silo.

Dr. Susteršiča obkrojuje. »Marburger Zeitung« skoro v vsaki svoji izdaji je to najlepši dokaz, kako simpatični so bili koraki dr. Susteršiča in njegovih najbližjih prijateljev v Mariboru, če obkrojuje njegov konec celo naš mariborski protestantski list, ki za vse ostalo slovensko oziroma Slovanstvo nima nikdar drugega, kakor zasramovanje in ščuvanje. Dr. Ivan Susteršič je lahko ponosen za tako prisrčno besedo sojalja, čeravno mu ni še pomaga več.

Josip Molek v. Vsi se ga se prav dobro spominjamo. Saj je živel med nami skoro leto dni kot režiser našega Dramatičnega društva. Poln znanosti je prišel na jesen 1. 1917. v Maribor in kaval velike, lepe načrte in upo, kako bo preuredil naš amaterski oder, kako dal podlago bodočemu mariborskemu slovenskemu gledališču. Imel je krog sebe mnogo in dobrih amaterskih moči. Merskiakšen lep in prijeten gledališki večer nam je nudil. Dosti se mu je posrečilo, še več mu je ispolnilo in sicer — čemu bi danes tajili? — ne toliko po lastni krivdi, kolikor po krivdi samovoljnosti posameznikov. A eno je na vsak način dosegel: bil je povod, da je vsaki v svojih močeh. V družbi je bil vedno prijeten in zabaven mož, ki ga je vsakdo rad imel. Ko je moral zopet iz Maribora, je pustil več kot samo enega prijatelja in še med vojno nas je dvakrat posetil, vedno in od vseh prijazno vsprejet. Ni živel prijatelja življenja obilnosti in brezskrbja, a humor mu je pomagal preko marsikatero življenjsko težavo. Kar ni našel v življenju, naj bi vsaj v smrti ne pogrešal!

Rekvizicije v mestni okolici. Okrajni občinski odbor se je v eni svojih zadnjih odločitvah, saj obrn do gradskega mestnega sveta, naj bi se pri razpisu v mestni okolici nastopa manj strogo, kot lani. Potom okrajnega glavarstva je došel odboru od nastanjenih odgovor, da se bode le ta »po možnosti« oziroma na upravičene želje odbora, oziroma kmetstva. Koliko bode zalego, bomo se videli.

Velik gospodarski nedostatek. Vojna je v našem ljudstvu vzbudila veliko, da splošno zanimanje za trgovstvo ter trženje sploh. Tudi mali podjetniki in kmetovalci, so danes včasih angažirani s trženjem tako, da se človek ves začenem vpraša, odkod toliko podjetnosti? To trženje, nje bi se moglo mnogo bolj se razviti, če bi bil vedno na razpolago zložen kredit za varna podvzetja. V mestu imamo troje bančnih podružnic, a vse tri so nemške. Ves dobiček, in ta ni malenkosten, se steka v te tri nemške banke. Že pred vojno in tudi pričetkom 1. 1915. se je mnogo govorilo, da otvori Ljubljanska kreditna banka v Mariboru svojo podružnico. Do sedaj do tega še ni prišlo, dasi je želja po čem takim pri nas splošna. Dobro bi bilo, da vzemo naši krogi to vprašanje resno v pretes.

Eden, ki ga je sram svoje matere. Član načelnika glavnega vodstva »Südmärke« v Gradcu Potpechnig (Podpečnik) se je dal prepisati na ime Holteit. Prvotno ime kaže, da je mož slovenske matere in slovenskega očeta. Zataji je svojo slovensko kri, sedaj pa je prodal, ker ga je bilo sram, tudi svojo mater...

Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Občinski odbor trga Gornji grad je v svoji seji dne 1. decembra 1917 sklenil soglasno sledečo resolucijo: Občinski odbor trga Gornji grad izreka kot tolače miselnosti občanov Jugoslovanskemu klubu v dunajskem državnem zboru toplo priznanje in zahvalo za neustrašeno in smoteno zasledovanje narodnega cilja, izražene v deklaraciji dne 30. maja 1917 in ga prosi, naj krepko nadaljuje in vztraja pri započetem delu do dosega narodnega ujedinjenja.

„Slov. Matica“ pred držav. sodiščem.

Dunaj, 12. decembra.

Danes se je vršila pred državnim sodiščem razprava o pritožbi »Slovenske Matice« proti odloku deželne vlade kranjske, ki je bila »Matica« razpustila, in proti odloku ministrstva za notranje zadeve, ki je sicer vztrajalo na stališču, da je »Slov. Matica« dala povod za razpustitev, vendar pa »kazen« omililo ter izreklo le »posvarilo« za prihodnje. Kot vzroka za izrečeno »kazeno« se navajata v napadenih odlokih dva: Podljudbar-skega roman »Gospodin Franjo« in preiskava proti predsedniku profesorju dr. Hlešču zaradi veleizdaje. Proti tem razlogom in proti izrečeni sodbi se obrača pritožba »Slov. Matice«, ki jo je bil njen pravni zastopnik župan dr. Tavčar predložil državnemu sodišču. Razprava dne 12. t. m. je predsedoval podpredsednik dr. Ott, poročevalec je bil dr. Robert Pattai. Na ministrstvo je prišel sekcijski svetnik Oxner, pritožbo pa je zastopal državni poslanec dr. Ravnhart. V senatu so bili med drugimi grof Pinski, dr. Začek in trije aktivni parlamentarci dr. Koerner, dr. Omer in dr. Sylvester. Razsodba se razglasi jutri.

Vesti iz primorskih dežel.

Smrti med begunci. Na Bregu pri Ribnici je umrla begunka Pavlina Fabijan, rojena Abram, iz Kobleglave na Krasu, stara 63 let. Pokopnica je sestra g. Antona Abrama iz Tupelca.

Radi pomanjkanja premoga bodo zaprti srednje in meščanske šole v Dalmaciji najbrže do konca januarja.

Razbojniška četa v Dalmaciji. V Dalmaciji se pojavljajo razbojniške čete, ki napadajo posamezne posestnike, pa se približujejo tudi železniški progi Knin-Pribiud. Nedavno so ob tej progi oplenile skladišče ter odnesle tudi preko 50.000 K denarja.

Išče se Viktor Ivančič iz Kobarida št. 126, star 16 let, krojač, velike postave, kateri je bil najbrže odpeljan z italijanskimi vojniki v dvanaesti ostanici. Obleden je bil v vojaške hlače, jopič rjave barve, klobut črn in nove čevlje. Kdor kaj ve o njem, naj blagohotno sporoči na naslov: Peter Mrak, Cerklje št. 123, Primorsko.

Dnevne vesti.

Imenovanje. Za stotnika pri nekem domobranskem polku je bil te dni imenovan g. Franc Bonac, tovarnar v Ljubljani. Čestitamo!

Mesto Trst, Koroško, Kranjsko in mesto Sokol so izločeni odsej iz brzojavnega prepovednega obkrožja. V tem ozemlju je dovoljen torej zasebni brzojavni promet.

Železniški promet. Od danes do preklica sta v prometu v smeri na Jesenice oboje dva vlaka: št. 1718 iz Ljubljane ob 6. in 45 zvečer, prihaja v Ljubljano št. 2212, iz Ljubljane ob 8. in 5 zjutraj, št. 2218, prihaja v Ljubljano ob 9. zvečer. Proti Vrhniki: št. 2703, ob 1. in 18 popoldne, št. 2702, prihaja v Ljubljano ob 6. in 10 zjutraj. — Iz Zidanega mosta proti Zagrebu vozi ob 5. in 35 zjutraj vlak iz Zidanega mosta in prihaja na Zidani most ob 12. in 27 popoldne. Na progi št. Peter - Reka tudi samo 2 vlaka: iz št. Petra ob 9. in 10. zvečer, prihaja v št. Peter ob 8. zjutraj.

Upravam in uradništvu slov. denarnih zavodov. Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina Ljubljana, razpisala je v smislu od borovnega sklepa z dne 4. t. m. na vse slov. denarne zavode okrožno, v kateri opozarja uprave na to, da je izplačala te dni država svojim nastavljenim enkratnim nabavnim prispevek. Enako od pomoči bodemu položaju svojega uradništva so sklenile tudi uprave raznih denarnih zavodov, na čelu jim »Avstro - ogrska banka«, ki je izplačala oženjenim uradnikom po 1500 K, samcem in oženjenim pomožnim uradnikom po 1000 K, pomožnim uradnikom in pomožnim uradnikom samcem pa 700 K poleg običajne draginske podpore. Enkratni nabavni prispevek za zimske potrebe so svojim službenim priznale tudi uprave avtonomnih uradov in pridobitnih podjetij. Vsi prito se splošno priznane potrebe po podpori uradništva v obliki enkratnega nabavnega prispevka se uprave slov. denarnih zavodov vložijo prošnjo, da se tudi one z enakim činom spom. nijo svojega uradništva, ki valed nezadostnih gnotnih sredstev trpi enako z drugimi vred pomanjkanje vsega, kar se za zimo rabi, ter mu priznajo in še pred Božičem m izplačajo enkratni nabavni prispevek v višini vsaj 25% rednih letnih službenih prejemkov. Podpisani odbor z zanesljivo upo, da se bode slavnostno slov. denarnih zavodov brez izjeme v interesu svojega ugleda in slovesa, ki ga uživajo v javnosti, v polni meri odvalje našemu po. zivu in da ne bode nobena hotela v izkazanju humanitarnosti do svojega uradništva zadržati za — državo. Istakato se vse uradništvo slov. denarnih zavodov brez izjeme pozivlja, da tudi ono od svoje strani vložiti na svoje uprave prošnje po enkratnem nabavnem prispevku. Kar zmore država, kar zmore dežela in občina, to mora v podporo svojega uradništva zmogli tudi vsak slov. denarni zavod. Podpisani odbor

računa na solidarnost vsega uradništva in ga prosi, da se od vsakega zavoda društvo sporoči, v koliki meri so posamezna upr. vo vpoštevali položaj svojega uradništva. — Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov v Ljubljani.

Koncert. Gospa Majja pl. Strozzi je ena najboljših jugoslovanskih pevka — umetnica. Daleč naokrog slovi kot operna in koncertna pevka. Njen lep visoki sopran in njena najfinije izšolana koloratura služita združena z izredno finim umevanjem skladb globoko občutenemu, dovršenemu predavanju skladb. Njena proizvajanja pesmi in arij so umetniški mnogi prvi vrste. V koncertu v sredo, dne 19. decembra, bo izvajala sledeči program: 1. a) C. Saint - Seens: Spev iz opere »Samson in Dalila«. b) G. Puccini: Molitev iz opere »Tosca«. 2. Peter Konjović: a) Chanson. b) Isčekvanje. c) Večerna pjesma. 3. Leo Delibes: Arij iz opere »Lakme«. 4. Felicien David: Arij iz opere »La perle du Brésil«. 5. Peter Konjović: a) Pod pendžer. b) San zaspa. c) Nane, kaži taiko. 6. J. Strauss: Koncertni valček. — Umetnico bo na klaviru spremljal izborni koncertni pianist, njen soprog, gospod Bela pl. Pečič iz Zagreba. — Vstopnice za lep koncert marke Maje pl. Strozzi se že prodajajo.

Prisilna oddaja bombavega blaga. Koliko tkanega in pletenega blaga smo trgovci pridržali? Povodoma prašani opozarja trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani glede razlage § 4 odredbe z 30. oktobra 1917, drž. sak. št. 418 na naslednje: Od blaga, navedenega v § 2 a) »redne« pod a), b) in d) metersko blago in iz njega konfekcionirani predmeti se sme obdržati 20%, najmanj pa pri a) 600 metrov, pri b) šest tucatov in pri d) en tucat. Na modrih formalijah, ki jih je dobili pri zbornici, je na drugi strani »to blago po drobno navedeno po i. in ii. Pri predmetih navedenih v § 2 pod c) (tkano in pleteno blago) v formulirju navedeno pod iii. pa je razločevati dve skupini. Moški predmeti tvorijo prvo skupino, »enaki in otroški« pa drugo. Od teh in pletenih moških predmetov si smejo trgovci na drobno pridržati 20%, od teh in pletenih ženskih in otroških predmetov pa si smejo obdržati 50%. Ako 20% moških in 50% ženskih in otroških predmetov skupaj ni več nego 10 tucatov, se sme »sekcijski« moških, ženskih in otroških predmetov skupaj pridržati 10 tucatov. Ako pa ima trgovci v obeh skupinah manj nego skupaj 10 tucatov, sme obdržati celo za o. g. — Vse pridržane predmete je treba podrobno na modrem formulirju prijaviti. Pri prijavi je priložiti overjenega prepisa obrtnega lista ali pa kakšno drugo uradno potrdilo, iz katerega je razvidno, da je trdnja upravičena za nadrobno trgovino.

Domovi za invalide. Glasovni odloka notranjega ministrstva z dne 20. septembra t. l., št. 6579/S/1 se je odločil vojništveni urad c. in k. vojnega ministrstva za ustanavljanje domov za invalide, ki jih ti morejo dobiti brezplačno, ako so dani vsi pogoji za tako podaritev. Ti domovi obstoje iz hiše s kako obrtjo ali trgovino ter z nekoliko zemljo za pridelovanje zelenjave, krompirja in toliko krme, da je mogoče rediti nekaj živine. Za take domove se bo izdajalo po 5000 do 8000 K. Ker je sedaj zidanje težavno in drago se bodo v prvi vrsti nakupovala in oddajala že gotova, od prej obstoječa domovanja. Za podaritev takega doma so upravičeni prosti oženjeni invalidi, ki ninaajo premoženja ter so bili pri superabitrarji spoznani za več kot 75% dela nesmožne. Naseljevanje bi se imelo vršiti predvsem po domačih občinah oziroma po krajih stalnega bivališča, ako bi bilo mogoče tamkaj urediti tak dom. Slepici pri tej akciji ne pridejo v poštev, ker se bo zanje skrbelo na drug način. Oni, ki so po navedenih pogojih upravičeni prositi za podaritev, naj vlagajo s tozadevnimi vojaškimi dokumenti opremljene prošnje na »Vojništveni urad c. in k. vojnega ministrstva (Kriegsministerium) des k. u. k. Kriegsministeriums« na Dunaju. Po možnosti je navesti tudi kraj in ime lastnika ter ceno zaprosenega domovanja. Prosimo naj to notico ponatisejo tudi drugi listi, ker je važno, da se vsak upravičenec oglasi takoj!

Italijanski plen v Ljubljani. Te dni je bilo pri ljubljanskih starinarjih na prodaj mnogo knjig, ki so last nekdanje bogate knjižnice državne realke v Gorici, katere zbirke so bile popolnoma izropane in uničene. Sedaj se vrši preiskava, kako je prišla goriska realna biblioteka na ljubljansko »kramo«.

Umrla je v Ljubljani v visoki starosti 99 let ga. Magdalena Jessenko, mati c. in k. majorja v. p. v. m. l.

V Ljubljani je umrl Egon Marussig, učenec 5. razreda. N. v. m. p. l.

Umrl je včeraj oni vojak Josip Kregar, mizar v št. Vidu, o katerem smo poročali, da se je ponesrečil na postaji v Vižmarju.

Seznam k prometu zasebnih vojnopoštinskih zavrtkov dopuščenih vojnopoštinskih uradov in etapnih poštinskih uradov s številki: 5, 11, 39, 49, 51, 95, 115, 117, 120, 131, 138, 142, 144, 150, 152, 161, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 176, 180, 185, 190, 193, 194, 196, 199, 202, 209, 211, 229, 230, 232, 234, 235, 239, 240, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 272, 276, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 295, 297, 298, 299, 324, 332, 333, 335, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 349, 354, 362, 363, 365, 367, 372, 377, 379, 380, 387, 388, 390, 392, 394, 397, 400, 402, 404, 408, 410, 411, 412, 413, 416, 419, 421, 423, 424, 426, 427, 429, 432, 436, 438, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 453, 454, 456, 457, 458, 459, 462, 463, 479, 471, 472, 509, 514, 516, 519, 520, 524, 527, 528, 529, 600, 605, 611, 618, 619, 620, 622, 623, 625, 627, 631, 632, 634, 635, 638, 639, 640, 642, 644, 645, 648, 649, 650.

Za župana v Strazibnju je izvoljen g. Jakob Bašar.

Umrla je v Devici Mariji v Polju ga. Ana Stajer. P. v. m. l.

Umrla je v Rakitniku gđ. Franca Durjaja v 21. letu svoje starosti. Bila je v krogu svojih znancev zelo priljubljena in vsledna delavka na narodnem polju. Kratka bolezen jo je presrežala iztrgala ugledni družini. P. v. m. l.

Umrl je v Starem trgu pri Višnji gori g. Franc Skrabar. P. v. m. l.

Nemogoče. Na Židovski stezi je padel 38letni Ernest Jenko in si zlomil levo roko. — 58letni brzojavni mojster Matija Kajfer je v Vodmatu padel na ledu in si zlomil desno roko. — Levo roko si je zlomil pri padcu 42letni Fran Jamnik na Golem pri Zelimlju. — Pri Črnučah so se spilišili konji, ki so novostjo nato starejšo gospe

iz Ljubljane; ranjena je težko. — 40letna Marija Erjavce v Stanešičah je padla po stopalnicah in si zlomila levo roko. — Z ročno granato se je igral 12letni Fran Lovrenčič iz Domžal. Granata je eksplodirala in odnesla dečku tri prste na levi roki. — 40letni Anton Cigale na Planini pri Cerknem je prižgal ročno granato, ki mu je težko ranila desno roko.

Iz Postojne nam poročajo dne 11. decembra: Tu je umrl po kratki, mučni bolezni gosp. Alojzij Burger, hotelir in posestnik dolgoletni občinski svetovalec, blažnik krajnega šolskega sveta, član vseh narodnih društev v Postojni itd. Z Al. Burgerjem je nastala zopet vrzel v naših naprednih vrstah. S kakšnim zanimanjem se je vedno udeleževal volilnih bojev, kadar je šlo za pravično stvar! Pa tudi kot družabnik in izborni pevec je bil znan po celi Notranjski. Bil je ljubezniv, zabaven, odkritosrčni prijatelj, ki ga bomo zelo, zelo pogrešali. Saj je ni bilo prireditve, pri koji ni bil on sodeloval, bodisi kot pevec ali drugače. Dasi že bolj v letih, je vendar bil drage volje vedno na razpolago, kadar smo ga rabili. Z njim smo izgubili moža, kakršnih je malo več med nami. Značilen, odločen, obenem ljubezniv in gostoljuben mož, čigar hiša je bila vsem revežem in prijeteljem odprta. Naš dragi Lojze pač ni imel sovražnika, ker je bil predobra in blaga duša. Zato nam je danes, ko smo te položili k zadnjemu počitku v domačo grudo, ki si jo iskreno ljubil, tem tesneje pri srcu. Marsikomu si zapel na tej poti, a danes je donela »Nad zvezdami« brez tvoje legega basa... Naj Ti neskončno nebo povrne vso ljubeznivost, počivaj v miru, blaga duša! — II. ten.

Volitev župana v Gradcu. V prvi seji novo izvoljenega občinskega sveta v Gradcu 12. t. m. je bil izvoljen za župana lekar nar. Adolf Fizia. Od 47 oddanih glasov jih je dobil 46. Za županova namestnike so izvoljeni: dr. Eduard Gargitter, Alojzij Ausobsky in Fran Staerk. Novi graški župan Fizia je rojen leta 1873. v kraju Reute na Tirolskem.

Sestanki dunajskih Slovencev se vrše počeni od 15. oktobra vsako prvo in tretjo soboto mesečno v loži restavracije »Kaiserhof« Felderstrasse nasproti rotoškega poslojpa.

Rečna žena s štirimi otroci, deklica, mi, prosim druge ljudi, da bi ji podarili kakše oblake za otroke, da bi jih mogla poslati v šolo. Otroci nimajo nobene zimske obleke, mati je bolna, oče pri vojakih. Darove sprejema Ana Zorman, Novi Vodmat številka 10.

Umrl je v Zagrebu član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti ter privatni docent hrvatskega vseučilišča banksi svetnik dr. Ivan Strohal.

Izgubila se je na poti pod Rožnik v terek dopoldne nova siva volnena rokavica. Pošten najditelj se prosi, da jo prinese na Sv. Petra cesto št. 14 v trgovino z oblačili.

Izgubljena je bila danes od Florijan-ske ulice do Leskovica torbica s 4 kronami. Odda naj se v Florijanski ulici 21 I.

Našla se je denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se v trgovini B. Josenko na Starem trgu.

Aprovizacija.

Prodajalci premoga se vabijo, da predložijo takoj vse odrezke rumenih izkaznic za premost ter naznanijo, koliko jim je preostalo premoga iz prve prodaje.

Krušne komisije bodo uradovale v petek in soboto, to je 14. in 15. decembra od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo v petek izkaznice za sladkor in kavu, v soboto izkaznice za milo in mast.

Člani vojne zveze, ki so dobili pri zadnji krušni komisiji izkaznice s štampiljoo »vojna zveza«, ne dobe nikakih izkaznic za sladkor, kavu, milo in masčobo, ker bodo dobili to blago brez izkaznice tam, kjer dobivajo sedaj kruh in moko.

Prodaja premoga. Stranke se opozarjajo, da napišejo na vsako ruvalo izkaznico za premost s črnilom svoje ime in priimek ter ulico in hišno številko, ker se premost brez tega napisa ne bode oddajal. — Vrstni red prodaje je isti kakor zadnjič. Dopoldne dobe premost stranke s črkami A do K, popoldne stranke s črkami L do Z. — Na odrezek prvi rumenih izkaznic se premost ne sme več oddajati.

Špeh za prvi okraj št. 801 do konca. Stranke prvega okraja št. 801 do konca prejmejo špeh na Poljanski cesti št. 15 v petek, dne 14. decembra popoldne. Določen je ta - le red: Od 1. do 1. št. 801-900, od 1. do 1. št. 901-1000, od 2. do 2. št. 1001-1100, od 2. do 2. št. 1101 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 9 K. Poleg nakaznice za mast, treba prinesiti s seboj rdeče legitimacije. Kodr pride za drugega po špeh, si mora preje preskrbeti posebno dovoljenje, ki ga dobi v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti št. 13.

Kaj bo za prehrano? Te dni se je vršila na Dunaju konferenca zastopnikov mesta s funkcijarji državne aprovizacije. Pri tej konferenci je odgovoril predsednik skupnega prehranjevalnega urada general Landwehr na vprašanje, ali je preskrba Dunaja z živilom čez Božič zagotovljena, z besedami: »Ich glaube, ja« in je pozneje dostavil: »Če tudi naše aprovizacijske razmere niso zadovoljive, moramo biti v četrti zimi veseli, da ni slabše kakor je sedaj.« Dunajski listi poudarjajo, da je ta izjava povsem nezadovoljiva in problematična in da je iz besed generala Landwehra sklepati, da mero-dajne oblasti niso ničesar storile, da bi res zasuicirale vsaj najnujnejšo prehrano prebivalstva za prihodnje mesece.

Od domovine prejmeš 6% za vojne posejilo, svojim otrokom pa ohraniš očetnjavo z vojnim posejilom.

Književnost.

»Carniola«. Zvezek 3. in 4. osmega letnika ima tole vsebino: Dr. Milko Kos, Tolminska gastaldija l. 1377. (konec). Dr. Dr. R. Nachtigall, Doberdó — Doberdó. Arnold Luschitz von Ebengreuth, Ein Zusammenstoss der Landstände von Krain mit der Orientalischen Kompagnie. Dr. J. Ponebšek, Nase ujeđe, II. (nadaljevanje). Alph. Paulin, Über die in Krain adventiven Euphorbia Arten der Sektion Anisophyllum. Pregled slovstva. Zapisli. Dr. Jos. Mantuani, Neznani rimski napis. — V. Steška, + Henrik Dejak. — Dr. J. S. r. + Henrik Franzl. — V. Steška, Cerklječan Jurij Tektor (1552-1602). — I. Vrhovnik. Kdaj je bila sezidana sedanja šentpetrska cerkev v Ljubljani? — Fr. Podkrajšek, Zvonovi na Ljubljanskem gradu. — V. Steška, Rokopisni kánon ljubljanskega kapitla. — Dr. H. Bren, Neki odlók ljubljanske škofa Tomaža Hrena. — Dr. Gv. Sajovic, Rjavi lunj. Društveni vestnik Dr. Jos. Mantuani, + Dr. Janes Br. Krek. — Društveni odbor za l. 1917. — Društvenim domom. — Novi udje. — Umrlj udje. — Zavarstvo prirodnih spomenikov.

Drugo stviri.

Vseučilišna aula na Dunaju zapira. Ker so se večer ponavljale na vseučilišču dijaške manifestacije, je rektor zaukazal aulo zapreti.

Odbor za rekviriranje. Ravnateljstvo državnih železnic se je te dni pritožilo pri policiji, da prebivalstvo bližnjih krajev, zlasti v Rakosnemstihajlju, prihaja na kolodvore ter si kratkoma vzame iz vagonov, kar potrebuje. Tako se dogaja, da kmetje čakajo v postajah na tovarne vlake in jih potem, ko dojdejo, kratkoma izpraznijo. Policija je poslala v Rakosnemstihajlju detektive na kolodvor in ti so dognali, da sodelujeta pri tem izpraznjevanju vagonov »vsega prebivalstva občine. Tako odnasejo dan na dan s tega kolodvora nebroj metrskih stotov premoga in drva. Ljudje prihajajo tudi kar z vozovi in si nalože vprico železniškega osovja, kar mislijo, da bodo mogli rabiti. Dogaja se to večidel zjutraj ob 4. železniško osebo je proti tem ljudem popolnoma brez moči, ker prihajajo navadno v velikih grupah, razbijajo vrata na vagonih in odnašajo blago. Železničarji imenujejo te vrle Mađiare rezignirano »odbor za rekviriranje«. Nekega dne so se hoteli železničarji ustaviti, pa so slabo naleteli. Odbor za rekviriranje jih je kratkoma pretepel, tako da je moralo nekaj železničarjev v bolnico. Ti občinarji so potem redno odnalsli nele drva in premog, marveč tudi živila žito, celo prašice in govedo. Večidel so izvršili organi rekvizicijskega odbora žene. Enkrat so detektivi aretirali 57 oseb pri rekviziciji, med tem pa, ko so jih odgnali v vas, je drugi del rekvizicijskega odbora rekviriral cel vagon drva. To moderno postopanje so si prilistili sedaj tudi po drugih občinah, ki leže vse prav tik pred Budimpešto.

Milijonska goljufija v Gradcu. Pretekli terek je naznanil dr. Koppmann grški varnostni oblasti, da se je Jurij Engelhart, sođrug mariborske trdnje Sackel in drug odpejal v dvomilijem duševnem stanju v Zagreb s 723.000 kronami in da tam brezmišlno zapravlja. Brzojavno obveščena je zagrebška policija prišla imenovana, naga, ki se je delal norca. Ko so ga pripeljali v Gradec, je imel le še 800 K in kakor v potrdilo svoje blaznosti, je vrgel v celici svojo zlato uro ob tla, da se je popolnoma zdrobila. A policija ga je pridržala, ker se ji je zdel »norca« sumljiv. Med tem pa se je 6. t. m. odpejal Sackel k svoji glavni upnici, k Schöllerjevi trdnji za železo v Ternitz na Nižje Avstrijskem, ter tam izjavil, da mu je valed sođrugovega obnabnavja ostalo le še 120.000, in da torej ne more plačati svojih dolgov. V petek je prišel dr. Moric Wolf kot zastopnik firme Schöller in vložil tožbo proti Engelhartu, Sacklu in njegovi soprog Zofiji Sackel zaradi zločina goljufije. Še tisto popoldne je priznala gospa Sackel poljičskemu komisarju, da je Engelhart skupno z njenim možem izvršil goljufijo in na neznanem kraju skril denar. Sackel je potem vprico svoje žene izpovedal, da je denar skrit v neki leseni nti njegove matere v Lebringu in da sta hotela z Engelhartom napovedati goljufijo konkurza. Zvečer so našli poton 638.000 K na označenem kraju, valed česar je firma Schöller odstopila od tožbe,

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je naša nad vse ljubljena, zlata mamica, gospa

Ana Stajer

včeraj, 12. t. m. po dolgem bolehanju, Bogu vdano preminula. Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, 14. t. m. ob 3. uri popoldne. 4227

DEV. MAR. V POLJU, dne 13. decembra 1917.

Žalujoči otroci: Beti, Ivan, Fran.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Moja draga in dobra mati, gospa

Magdalena Jessenko

Je v torek, dne 11. decembra 1917 zjutraj v 99. tem letu svoje dobe bogu udano v Gospodu zaspala in je bila položena na tukajšnjem pokopališču k večnemu počitku.

Predraga pokojnica se priporoča v blag spomin. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. Prosi se tihega sožalja.

LJUBLJANA, 13. decembra 1917.

Avgust Jessenko,
c. in kr. major v p.

4224

Franz Skrabar, trgovec v Starem trgu pri Višnji gori naznanja v svojem, kakor v imenu vseh sorodnikov, vsem prijateljem in znancem, da je danes zjutraj, previden s svetotajstvi v Gospodu zaspal naš preljubljeni oče, stari oče itd.

Franz Skrabar

v 81. letu svoje dobe. Pogreb se vrši v petek, 14. t. m. ob 11. uri popoldne iz hiše žalosti na naše župno pokopališče. Sv. maše zadušnice se bodo brale v naši farni cerkvi. Počivaj v miru!

STARI TRG PRI VIŠNJI GORI, 12. decembra 1917.

Žalujoči ostali.

4225

SOLALI

Trgovina z cigaretnim papirjem, družbe z omejeno zavezo Saybusch, Galicija

najboljši cigaretni papirji

Vred pravočasne oskrbe surovin zagotovo
točno, ceni in redno dobavljajo.

Kovaškega učenca

20. sprejme takoj za kovaško in podkovaško obrt na Kranjskem. 4192

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Knjigovodja

ki razume slovensko, češko in nemško korespondenco se sprejme pri 4160

v. OSET, p. Guštanj Koroška.

Gospodična

večja slovenskega in nemškega jezika kakor tudi pisave, vajena nekoliko trgovine in šivanja, želi primerno službo. 4186

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Sprejme se v trgovino z mešanim blagom na deželi

učenec

iz poštne hiše. Ponudbe na uprav. »Slov. Nar.« pod št. 4120.

Išče se

DEKLA

za gostilno na deželi, ki bi bila vajena vsega domačega in poljskega dela. Plača po dogovoru. Naslov se izve v upr. »Slov. Nar.«

Več tesarjev

in mizarjev proti dobremu plačilu sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Za prešanje od jabolk ali hrušk

bedisi suhe ali sveže zamenjuje cikorijo. Kolinska tovarna kavnih prisoj v Ljubljani.

Učenka

za trgovino s papirjem in knjigarno se takoj sprejme. Več se izve v »Narodni knjigarni« v Prešernovi ulici.

Učenka

iz dobre poštne hiše, katera je dovršila ljudsko šolo z dobrim vspehom in katera ima veselje do trgovine, sprejme takoj in in pod ugodnimi pogoji večja trgovina v mestu na Gorenjskem. Več se izve v uprav. »Slov. Naroda« pod »J. K. S. 4209«

Šenitna ponudba.

Gospica, srednje starosti z nekaj premoženjem, se želi poročiti z dobro situiranim gospodom. 4191

Ponudbe se prosi pod »M. W. 4191«, ako mogoče s sliko, katera se vrne, na uprav. »Slov. Naroda«.

Čevljarske pomočnike sprejme v delo

Vojna čevljarna v Ljubljani. Plača po dogovoru in sedanjim razmeram primerna. — Ponudbe naj se pošljejo na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 23, kjer naj se čevljarji, ki žele vstopiti v službo v svrhu dogovora osebno zglasijo od 9. ure popoldne do 2. ure popoldne. 4221

Jabolka

suhe gobe, suho sadje vseh vrst, sode od vina, sadjevca in žganja, steklenice in zamaške

kupi vsako množino in prosi ponudbe 4167

A. Oset, p. Guštanj Koroška.

V imenu vseh sorodnikov naznanjam prijateljem in znancem žalostno vest, da je moj ljubi sinček

Egon Marussig

učenec 5. razr.

včeraj zvečer po mučni bolezni v 12. letu svoje starosti preminul. Pogreb bo v petek, 14. t. m. iz hiše žalosti, Pražakova ulica št. 10, ob 4. uri popoldne k Sv. Križu. Sladko spavaj ljubi sinček! — Žalujocha mamica in bratci.

Antonija Marussig roj. Lenassi, mati.

4226

Hugo, Guido, brata.

Na prodaj je pianino in kratek klavir.

Vpraša se v Krakovski ulici št. 19 4041

Trgovski pomočnik

majša moč več slovenskega in nemškega jezika išče službo. Naslov pove uprav. »Slovenskega Naroda« 4204

Kupim vsako množino novih in starih svilenih odrezkov

po 20— kg. A. LANDSENER Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 39. 4203

Cenjenemu občinstvu vlijudno naznanjam, da sem z nakupovanjem

prešenin od hrušk in jabolk

z današnjim dnevom prenehal. Te vrste blago kupuje od sedaj naprej edino le kolinska tovarna kavnih prisoj v Ljubljani in zamenja tudi za cikorijo.

Franz Kos, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Preda se dobro ohranjen otroški voziček.

Marija Bedina, Ljubljana, Rimska cesta 5.

Odda se takoj mirni stranki prazna soba s kuhinjo

in pritlikinami v bližini mesta. 4217

Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«.

Velika hiša

z vrtom itd. pripravna za trgovino, se v Kranju prodaja. 4218

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Išče se krepak trgovski učenec

poštenih staršev. Prednost imajo oni, ki so se že učili v kakšni trgovini. Ponudbe na trgovino z mešanim blagom M. Volovec, št. Jernej, Dolensko. 4222

BUKOV GOZD

za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem ne daleč od železniške postaje. — Vzame se tudi vožja njiva v najem v okolici Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151. 8505

Odpadki svilenega sukna

stare in nove 40 K à kg kupuje 4219

Martin Fleischmann, Gradec, Annenstrasse 49.

Plača se takoj po dospeli posiljavti.

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitreje po uporabi »Dr. Flescha originalnega rujava mazila«. Brez duha in ne omeje. Mali lonček K 1-60, veliki K 3—, družinska porcija K 9—.

Dr. E. Fleschs Kronen-Apotheke, (Győr), Raab Ogrsko. 532

Čaj

„Rubikan“

Čaj

postavno varovan

1 paket = 100 kartonov št. 1	K 40—	
1 „ = 100 „ 2	„ 80—	3988
1 „ = 100 „ 3	„ 160—	

Razpošiljanje proti vplačavi zneska ali po povzetju. Trgovcem na debelo popust. Zastopniki se iščejo.

Lang & Komp., „Rubikan“ prodaja čaja OSIJEK, Slavonija. Telegrami: Langeomp.

Dobavljamo

barvne trakove za vse vrste pisalnih strojev, karbonski papir (ogljén papir) v vseh barvah, kartoteke (kartne sisteme) in vertikal-registraturo (meblje in mape) pomnoževalne aparate in pritlikine (ovoščen papir in barve).

„Remington“ pisalnih strojev delniška družba z o. z., Dunaj I., Franz Josefs-Kai 15 in 17.

Vojno posojilno zavarovanje

omogočuje vsakomur, da podpiše vojno posojilo z majhnimi denarnimi žrtvami, da vrhutega skrbi za svojo udobnost v starosti in da skrbi za svoje v slučaju, da ga je doletela prezgodnja smrt.

Za odplačilo vojnega posojila se lahko volí doba 10—20 let. — Zavarovano vojno posojilo izplača se v slučaju doživljenjske dobe oziroma v slučaju prejšnje smrti.

Na primer: Oseba, ki je potom zavarovanja podpisala K 2000 vojnega posojila, katerega si hoče pri četrtletnem vplačevanju po K 2480 prilistiti v 15. letih umre, ko je plačala komaj dva četrtletna obroka v skupnem znesku K 4960. Kljub temu izplača se zaostanim ali v polni določenim osebi takoj polno zavarovano vojno posojilo K 2000—.

Do K 5000— ni potreba zdravniške preiskave in znaša zavarovalnina od K 1000—.

	letno	polletno	četrtletno	mesечно
za dobo 10 let.	77—	39-20	20—	6-80
„ 12 „	63—	32-10	16-30	5-53
„ 15 „	48—	24-40	12-40	4-25
„ 16 „	44-50	22-70	11-50	3-90
„ 18 „	39-50	20-10	10-25	3-50
„ 20 „	35—	17-85	9-10	3-10

Vojna nevarnost je brez plačila doklade v polnem obsegu v zavarovanju všteta. — Odkup ali obremenitev police s posojilom vsakčas mogoče. — Kedor na primer zavarovanje sklenjeno za K 1000 na 12 let, za koje je plačal jedno letno premijo K 63— po jednem letu opusti ali s posojilom obremeniti dobi po sedanjem stanju v gotovini izplačanih K 59-46. — Pri tem pa je bil skozi eno leto za slučaj smrti zavarovan.

Pojasnila daje in ponudbe sprejema

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe

„Avstrijski Feniks“

Liubljana, Sodna ulica. 4280

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nepozabna edina hčerka, gospica

FRANICA DURJAVA

danes, dne 11. t. m. ob 11³/₄ uri ponoči, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v 21. letu starosti, po kratki mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bode v četrtek, dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Ivana.

RAKITNIK, dne 11. decembra 1917.

Žalujoči starši.

4215